

1895-12-04

AFSENDER

Johan Rohde

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Dateringsbegrundelse:

Datering i brev.

Afsendersted:

Pisa

Modtagersted:

København

Omtalte personer:

Pisanello

Charles Been

Rasmus Christiansen

Piero della Francesca

Erik Henrichsen

Andrea Mantegna

Helge Rode

Cosimo Tura

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Johan Rohde er i Italien. Han opholder sig for øjeblikket i Pisa, som han er meget betaget af. Han har forinden rejst rundt i Norditalien, hvor han har nydt at se og gense den italienske arkitektur og malerkunst fra renæssancen. I Pisa påtænker Rohde at give sig i kast med at male byens ældre arkitektur. Rohde håber at hans hjemlige kolleger under hans fravær vil glemme ham, så han efter hjemkomsten til Danmark kan få arbejdsro. Rohde håber at hans studier i Italien kan forberede ham på arbejdet med nogle figurmalerier og portrætter derhjemme. Rohde regner med at Hannovers arbejde med Eckersberg-udstillingen er ved at være færdigt, og at han nu er gået igang med at forberede sin udgivelse om maleren. Han opfordrer Hannover til at komme til Pisa på besøg, og beder ham hilse Charles Been og Henrichsen.

TRANSSKRIFTION

adr. Pisa

ferma in posta

d. 4. December 95.

Kjære Ven!

Forlængst skulde jeg jo have skrevet Dem til og takket Dem for det rare, venlige Brev, som De sendte mig et Par Dage, før jeg rejste, og som virkelig havde den op-livende Virkning af en god dansk Snaps, som De tal-te om. — Men jeg bliver for hver Dag, der gaaar, dum-mere og dummere, tror jeg, og det er mig næsten ikke mere muligt at sætte to Linjer sammen. — Naa, saa har jeg jo ogsaa føjet en Del om og boet paa smaa italienske Albergoer, hvor Skrivetøjerne ikke have været i den bedste Orden; det kan maaske tjene lidt til min Undskyldning.—

Nu er jeg altsaa i Pisa og er falden til Ro og har Naturligvis en Del at fortælle Dem, ikke om dansk Pjaltethed eller fuldstændig interesseløse Skandaler; men om megen god Kunst og menneskelig Stordaad fra svundne Tider, — hvis De sad her ved Siden af mig, i mit Værelse ved Arnoen, ligeoverfor den gamle smukke Kirke S. Paolo, som jeg tænker paa at male. De skulde da faa en halv Alen Cigar, Fotografirullen skulde komme frem, og De skulde ikke — især hvis De stod ved Begyndelsen til

en italiensk Rejse — slippe for mine gode Raad

[2]

og mine Advarsler.

Men at sidde her og som Lægmand skrive Kunst-historie for en Fagmand er der jo ingen Mening i. Det meste af, hvad jeg har set, har De jo ogsaa set, og Resten kjender De paa anden Haand. —

Jeg var jo først i Verona, hvor jeg havde glædet mig til at tegne eller male i Giardino Giusti, men der herskede i de 14 Dage, jeg var der et ugun- deligt Vejr, saa Arbejde af den paatænkte Art blev der intet af. Jeg fik imidlertid Verona grundigt set og kan ikke noksom anbefale den, naar De nu kommer herved. S. Zeno er formodentlig noget af det bedste i Italien; men der er flere andre udmærkede romanske Kirker. Det er jo for Arkitekturen men og[-]saa for det herlige Landskab, at man skal til Verona. Der er nok mange Billeder, men jeg kan ikke rigtig goutere disse Veronesere. Det eneste Billede, som jeg er ganske henrykt over, er Vittore Pisano's Fresko i S. Anastasia. Ja saa er der jo en god Mantegna i S. Zeno —Ja saa har jeg været i Mantua for at se Mantegna. Han er jo udmærket. I Ferrara,

[3]

en mig ubekjendt Cosimo Tura, hvis Fresker gjorde det stærkeste Indtryk paa mig; de er ganske fortræffelige.

Jeg fornyede med Glæde Bekjendtskabet med Ravenna og søgte Piero della Francesca i Rimini, Arezzo og S. Sepulcro [Sepolcro] og blev skam ikke narret. Han er god nok.

Nu sidder jeg altsaa i Pisa, hvor jeg har tænkt at tegne og male noget god gammel Arkitektur, hvil- ket jeg længe har længtes efter; ikke blot fordi jeg troer, man har godt af at arbejde med strænge alvorlige Former, men ogsaa fordi det vil mere mig at gjøre noget saadant.

Jeg boer endelig fjernt fra dansk Ynkelihood, og
haaber, at jeg under mit Fravær maa blive sat
saaledes ud af Spillet, at jeg kan faa Lov til,
naar jeg kommer hjem, at passe mit Arbej-
de.

Og har mine Studier her den gavnlige Virkning, som
jeg haaber, glæder jeg mig til, naar jeg kommer hjem,
at gaa i Lav med "Figurerne", først Portræterne;
der er da navnlig to, jeg gjerne vilde gjøre;
den ene er Helge Rode, den anden kan De
selv gjætte Navnet paa; men jeg er lidt bange

[4]

for ham, saa det er maaske bedst at vi aflag-
rer ham lidt, til jeg bliver noget dygtigere.

—

Nu er vel Arbejdet med Eckersberg-Udstillingen til Ende,
og jeg haaber, De har haft den Fornøjelse af den,
som De ærlig har fortjent. Thi hvad var
der bleven ud deraf uden Dem.

Saa tænker jeg, at De er ved at ordne Stoffet til
Bogen, og saa hen i næste Aar faar De formodentlig
Lyst til at trække Dem tilbage for i Stilhed at
kunne nedskrive de første Kapitler. Og véd De,
hvad De saa gjør?, saa gaar De ud til Hr. Krohn
og fortæller ham, at imorgen tager De til Pisa, og
saa kjører De direkte herved, hvor De finder mig
vandrende min Aftentour paa Dæmningen ved
Arnoen ligesom i sin Tid i Tønning ved Ejderen.
— Her er Fred og Ro, og trænger De til at se noget
som ikke er saa skjært endda, saa har De kun
10 Skridt at gaa.

Altsaa paa Gjensyn i Pisa; De
kommer nok. Men forinden hører jeg jo nok et Par
Ord fra Dem.

Deres hengivne Ven

Johan Rohde

Hils min lille Ven Charles fra mig — han er vel ikke vred
paa mig, fordi jeg drillede ham — og sig, at hvergang jeg ser
noget rigtig grinagtigt, tænker jeg paa ham. — Han er
saa rar at le sammen med.

Hils ogsaa lille Henriksen. Christiansen har jeg selv besørget.

adr. Pisa
forma in posta.

24. December 91. [D: 95]
H.P.R.

Kjære Ven?

Forlængst skulde jeg jo have skrevet Dem til og takket Dem for det røde, venlige Brev, De sendte mig et Par Dage, før jeg rejste, og som virkelig havde den op-
lysende Virkning af en god dansk Snaps, som De talte om. — Men jeg bliver for hver Dag, der gaaer, dummere og dummere, hvor jeg, og der er mig næsten ikke mere muligt at sætte to Ting sammen. — Ogsaa, saa har jeg jo ogsaa fjælet en Del om og bort paa smaa italienske Albergere, hvor Skrivestjernen ikke hænger som i den bedste Orden; det kan maaske tjene lidt til min Undskyldning. —

Nu er jeg allene i Pisa og er fuldstændig til Rø og har naturligvis en Del at fortælle Dem, ikke om danske Sjællighed eller fuldstændig interessante Skandaler; men om mig en god Kæng og menneskelig Skordad for stormende Tider, — hvis De sad her ved Siden af mig, i mit Værelse ved Arnova, ligesom for den gamle smukke Kirke S. Paolo, som jeg tænker paa at male. De skulde da faa en halv Alen Cigar, Fotografierne skulde komme frem, og De skulde ikke — især hvis De stod ved Begyndelsen til en italiensk Rejse — slippe for mine gode Raad

og mine Afsender.

Men at sidde her og som Laymand skrive Kunst-
historie for en Laymand & der jo ingen Mening
i. Det meste af, hvad jeg har set, har De
jo set selv, og Bisten kjender De paa anden
Haand. —

Jeg var jo først i Verona, hvor jeg havde glemt
mig til at tegne alle male i Giardino Giusti,
men der beskudt i de 14 Dage, jeg var der et inge-
deligt Vejr, saa Arbejdet af den praktiske Art blev
der intet af. Jeg fik imidlertid Verona grundigt
set og kan ikke nok som anbefale den, naar
De nu kommer hertil. S. Zeno er formodentlig
angst af det bedste i Italien; men der er flere
andre udmærkede romanske Kirker. Det er jo for
Arkitekturen og saa for det herlige Landskab, at man
skal til Verona. Der er nok mange Villor, men
jag kan ikke rigtig gaa ind i disse Veroneser.
Det eneste Villor, som jeg er ganske henrykt
over er Villen Pisano's Frate i S. Anastasia.
Ja den er der jo en god Mantegna i S. Zeno.
— Ja saa har jeg været i Mantua for at se
Mantegna. Han er jo udmærket. I Ferrara,

en mig utbejogst Corina Tusa, hvis Fesler gjord
de største Indbyr på mig; de er ganske
forheppede.

Jeg foretog med Gæst. Bekjendtskabet med Raimondo
og søgte Piero della Francesca; Rimini, Anzzo
og S. Sepulcro og blev skam ikke narret. Han er
god nok.

Nu sidde jeg altsaa i Pisa, hvor jeg har haand at
sejle og make noget god gammelt Asketikus, hvilket
er jeg længe har længtes efter; ikke blot fordi jeg
troer, man har godt af at arbejde med træns
alvorlige Former, men ogsaa fordi det er mere
mig at give noget saadant.

Jeg har endelig fjernet fra Dands Gudelighed, og
haaber, at jeg under mit Farses kan blive et
saaledes ud af Spillet, at jeg kan for Løst,
når jeg kommer hjem, at passe mit Arbej-
de.
Og har mine Studier her den gamle Venning, som
jeg haaber, glæde jeg mig til, naar jeg kommer hjem,
at gøre i Læs med "Figurini", først Fortællinger;
der er de næsten to, jeg gjerne vilde gøre;
den ene er Helge Rode, den anden kan de
selskabelige Navne på; men jeg er lidt bange

for ham, saa der maade best at i aflag-
ene ham lidt, hi jeg blive noget dygtigere.

Når vi nu arbejder med Eckerberg-Udstillingen til Ende,
og jeg haaber, De har haft den Fornøjelse af seaa,
som De saa velig har fortjent. Den haad var
der blivn ud drag uden Dem.

Saa tænker jeg, at De er ved at ordne Støffet til
Bogen, og saa hen i næste Aar gaar De formodentlig
Lyst til at trække Dem tilbage for i Sæthed at
rime medskrive de første Kapittler. Og vil De,
hvad De saa gjør? Saa gaar De ud til Hr. Krohn
og fortælle ham, at imorgen rejser De til Pisa, og
saa kjøre De direkte herved, hvor De finder mig
som brænd min Aftenstund paa Damsingen ved
Armen ligesom i sin Tid i Tønning ved Ejden.
- Her og Fæl og Br, og trænge de hi at se noget
som ild er saa skjævt endte, saa har de kun
10 Minut at gaa.

Altsaa paa Godeaften i Pisa; De
kommer nok. Men frimden hør jeg de nok at Br
ort for Dem.

Dens hengiven Ven

Johan Conrad

Hils min lille Ven Charles for mig - han er vel ildt ved
paa mig, for jeg driller ham - og sig, at jeg ang jeg er
noget rigtig grineskift, tænker jeg paa ham. - Han er
saa rar at se sammen med.

Hils ogsaa lille Hensboen. Christiaan har jeg ogsaa besøgt.